

กลไกทางจิตและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนที่ถูกจับเนื่องจากเสพยาบ้า

พิชิตพงษ์ อริยะวงศ์, พ.บ.*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการใช้กลไกทางจิตและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในเยาวชนที่ถูกจับครั้งแรกเนื่องจากเสพยาบ้าจำนวน 50 คนเปรียบเทียบกับนักเรียนที่ไม่เสพยาบ้าโดยเครื่องมือ Defense Style Questionnaire 40 (DSQ-40) ฉบับภาษาไทย และ The Five-Scale test of Self-Esteem for Children (FSC) ฉบับภาษาไทย ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มเยาวชนมีแนวโน้มการใช้กลไกแบบที่บรรลุนิติภาวะน้อยกว่ากลุ่มควบคุม โดยเฉพาะกลไก Anticipation ที่น้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มเยาวชนมีแนวโน้มการใช้กลไกแบบโรคประสาทมากกว่ากลุ่มควบคุมและใช้กลไกชนิดไม่บรรลุนิติภาวะมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มเยาวชนมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองโดยรวมและรายด้านต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ควรส่งเสริมให้เยาวชนมีการคาดการณ์หรือการวางแผนล่วงหน้าอย่างมีเหตุผลและใช้กลไกทางจิตที่เหมาะสม และเสริมสร้างให้มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นเพื่อลดหรือแก้ไขการเสพยาบ้าต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : กลไกทางจิต ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เยาวชน ยาบ้า

* โรงพยาบาลศรีธัญญา กรมสุขภาพจิต

Defense mechanisms and Self-Esteem in Amphetamine Abuse Juveniles

*Phichitphong Ariyavong, M.D.**

Abstract

The study was designed to compare the defense mechanisms and self esteem of 50 amphetamine abuse juveniles arrested for the first time to 50 normal juveniles group by using the Defense Style Questionnaire 40 (DSQ-40) and the Five-Scale test of Self-Esteem for Children (FSC). The result of the study indicated that the study group had non-significantly lower utilization of the mature defense mechanism than the control group; but, anticipation defense mechanism was significantly lower than the control. The study group had higher tendency to utilize neurotic defense mechanisms with significantly higher employ of immature defense mechanisms. Finally, the study group had significantly lower on both self-esteem and all the subscale than the control group. Logical assertive plan that was aimed at increasing the proper defense mechanisms utilization and self-esteem among the youth should be supported by a proper agency as one alternative in reducing the problems associate with amphetamine abuse juveniles.

Key words : defense mechanisms, self-esteem, juvenile, amphetamine

* *Srithanya Hospital, Department of mental Health.*

บทนำ

ยาบ้าเดิมเป็นเพียงวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประเภท 2 แต่ปัจจุบันถือเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) เรื่องระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522^{1,2} ผู้ที่ถูกจับคดียาบ้าและอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ถือว่าเป็นเยาวชนจะถูกดำเนินการโดย พ.ร.บ. จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534³ และถูกส่งมาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนโดยผู้อำนวยการต้องส่งเยาวชนเหล่านี้ไปตรวจร่างกายและสภาพจิต ที่โรงพยาบาลตุลาการเฉลิมพระเกียรติ จากสถิติของโรงพยาบาลตุลาการฯ⁴ เยาวชนที่ถูกส่งมาตรวจปี พ.ศ. 2543 มีคดียาเสพติดร้อยละ 71.43 ของคดีทั้งหมด พบยาบ้ามากที่สุด จำนวน 7,900 คน ร้อยละ 69.15 และเยาวชนที่ถูกจับคดียาบ้าพบมากขึ้นทุกปี แต่คดีเฮโรอีนลดลงเรื่อยๆ ส่วนคดียาอี ยาเค และโคเคน เริ่มพบครั้งแรกปี พ.ศ. 2543 ในปี พ.ศ. 2544 คดียาเสพติดตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม พบคดียาบ้าสูงมากกว่าร้อยละ 95 ทุกเดือน ส่วนยาเสพติดชนิดอื่นๆ พบน้อยมาก

งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในเยาวชนที่เสพยาบ้า แต่ไม่ถูกจับ เช่น ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาบ้าของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดราชบุรี โดยวาสนา พัฒนกำจร⁵ การสร้างเสริมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าโดย สมศักดิ์ นุฏลอุดมพาณิชย์ และคณะ⁶ ในกลุ่มเยาวชนที่เสพยาบ้ามีจำนวนหนึ่งที่ถูกจับกุมครั้งเดียวเลิกเสฟได้ บางรายเลิกเสฟแล้วกลับไปเสฟซ้ำและถูกจับเข้ามามาก เยาวชนที่เสฟประจำกลุ่มที่อันตรายคือ พวกที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ มีความขัดแย้งสูงกับบิดามารดา⁷

เยาวชนในสถานพินิจเป็นกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาหลายด้านรุนแรงกว่าเยาวชนทั่วไป แม้เยาวชนเหล่านี้เป็นเพียงกลุ่มน้อยแต่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นเสมือนเครื่องชี้วัดและสิ่งเตือนภัยให้เห็นสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม งานวิจัยในเยาวชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นด้านประชากรและสังคม เช่น ความรู้และทัศนคติต่อการติดสารเสพติดและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องของเด็กและเยาวชนที่ต้องโทษโดย วิภา ด้านธำรงกุล และคณะ⁸ ซึ่งผลการศึกษาพบปัญหาหลายอย่างในครอบครัว บ้านและครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดผู้ติดยาเสพติดมากที่สุด แม้จะไม่มีลักษณะครอบครัวใกล้ชิดลงไปว่าสร้างปัญหายาเสพติดมาก แต่มีลักษณะบางประการในแง่การสื่อสาร เช่น พูดกันในทางลบ ไม่ชมหรือให้กำลังใจ พูดประชดให้ทำเลว หรือเสพยาถ้าทำได้ไม่ได้ บิดามารดามีทำที่ปฏิเสธลูกอย่างมาก การแสดงอารมณ์ต่อกันต้องดี เก็บกดอารมณ์โกรธไว้ ใช้กลไก repression และการตั้งความหวังลูกสูงมากเกินไปจนทำไม่ได้ ลูกมักแสดงออกว่ามีปมด้อยและเป็นผู้แพ้ สภาพครอบครัวที่ไม่เป็นสุขจะทำให้ถูกเพื่อนชักจูงไปใช้ยาเสพติดได้ง่าย⁹ งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้กลไกทางจิต¹⁰ และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเยาวชนกลุ่มนี้ซึ่งยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัย การใช้กลไกทางจิตบางอย่างควรจะแตกต่างจากเยาวชนทั่วไปและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำกว่าเยาวชนทั่วไป ซึ่งผลการศึกษาคาดว่าจะประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาการใช้กลไกทางจิตที่เหมาะสมและเพิ่มความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเยาวชนเพื่อป้องกันการกลับไปเสพยาบ้าซ้ำ

วัสดุและวิธีการ

ประชากรที่ศึกษาได้แก่ เยาวชนเพศชายที่ถูกจับคดียาบ้าครั้งแรก และถูกส่งมาที่โรงพยาบาล

ตุลาการเฉลิมพระเกียรติ กระทรวงยุติธรรม จำนวน 50 คน ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2544 กลุ่มควบคุมได้แก่นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ที่ไม่เสพยาบ้าของโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งใน กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย

1. **ข้อมูลพื้นฐาน** การเสพยาบ้าและประวัติคดีแบบบันทึกที่ประยุกต์จากแบบประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน ที่ปรับปรุงตามโครงการพัฒนาเครื่องมือประเมินสภาพปัญหา โดย พรหมพิมล หล่อตระกูล และคณะ¹¹ สำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อบันทึกข้อมูลพื้นฐาน การเสพยาบ้าและประวัติคดี

2. การวัดการใช้กลไกทางจิต

แบบทดสอบกลไกทางจิต DSQ-40 ฉบับภาษาไทยโดย ชัยยศ จิตติวงศ์¹² ซึ่งแปลมาจาก Defense Style Questionnaire ที่พัฒนาโดย Bond และคณะ (1983) มี 81 ข้อคำถาม ต่อมา Andrew และคณะ (1993) ปรับปรุงเหลือ 40 ข้อ คำถามคิดคะแนนแต่ละข้อจาก 0-9 ใช้ประเมินกลไกทางจิตที่บรรลุนิติภาวะ (Mature defense) 8 ข้อคำถาม ใช้ประเมินกลไกทางจิตแบบโรคประสาท (Neurotic defense) 8 ข้อคำถาม และ 24 ข้อคำถาม ใช้ประเมินกลไกทางจิตชนิดไม่บรรลุนิติภาวะ (Immature defense) รวมกลไกทางจิต 20 ชนิด กล่าวคือคำถาม 2 ข้อ ต่อการประเมินกลไกทางจิต 1 ชนิด

3. การวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง

แบบสอบถาม The Five-Scale Test of Self-Esteem for Children (FSC) ฉบับภาษาไทย โดย สุวรรณี พุทธิศรี และ ชัชวาลย์ ศิลปกิจ¹³ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 36 ข้อ คำตอบมีตัวเลือก 3 ข้อ คิดคะแนนแต่ละข้อจาก 0-2 คะแนน สามารถประเมินด้านต่างๆ 5 ด้าน

คือ มุมมองรวม (global scale) การศึกษา (academic scale) ภาพลักษณ์ (body scale) ครอบครัว (family scale) และสังคม (social scale) สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล แจกแจงความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มควบคุม โดย Independent samples t-test

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มเยาวชนชายจำนวน 50 คนอายุเฉลี่ย 16.04 ปี (SD=0.83) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ อยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างมากกว่ากลุ่มควบคุมและอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด 7 คน (ร้อยละ 14)

ขณะถูกจับส่วนใหญ่ไม่ได้เรียน ไม่ได้วุฒิ มัธยมศึกษาปีที่ 3 และออกจากการเรียนโดยยังไม่จบชั้นที่กำลังเรียน เยาวชนถูกจับขณะกำลังเป็นนักเรียน 8 คน (ร้อยละ 16) เยาวชนทำงานเพียง 23 คน (ร้อยละ 46) อยู่ว่างโดยไม่ทำงานและไม่เรียน 19 คน (ร้อยละ 38)

การเสพยาบ้าและประวัติคดี ส่วนใหญ่เยาวชนจะถูกตั้งข้อหาครอบครองยาเสพติดให้โทษโดยไม่ได้รับอนุญาต แม้ว่าบางคนมียาบ้าในครอบครองถึง 99 เม็ด

ถูกตั้งข้อหาเมียเสพติดให้โทษไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับอนุญาตเพื่อจำหน่าย จำนวน 6 คน แม้ว่าบางคนจะมียาบ้าในครอบครองเพียง 1 เม็ด

ถูกตั้งข้อหาเมียเสพติดให้โทษไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับอนุญาตเพื่อเสพเพียง 3 คน (ร้อยละ 6)

เยาวชนคิดว่าตนเองติดยาบ้า 5 คน (ร้อยละ 10) แต่พบว่าไม่ตรงกับ Amphetamine Dependence ตามหลักเกณฑ์การวินิจฉัยของสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (DSM-IV)^{14,15}

เยาวชนทุกคนเสพยาบ้าโดยสูบไอร่หะเหยหรือ
ควันแทนการกินทำให้ออกฤทธิ์เร็วและรุนแรงที่สุด¹⁶

กลุ่มควบคุม

นักเรียนชายจำนวน 50 คน อายุเฉลี่ย 15.96 ปี
(SD = 0.82) โสด ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน (ร้อยละ 32) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 16 คน (ร้อยละ 32) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน (ร้อยละ 36) ไม่มี
ใครอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มเยาวชนฯ และกลุ่มควบคุม

		กลุ่มเยาวชนฯ		กลุ่มควบคุม	
		N	%	N	%
สถานภาพสมรส	โสด	44	88	50	100
	คู่	5	10	0	0
	หย่าร้าง	1	2	0	0
ศาสนา	พุทธ	44	88	45	90
	อิสลาม	6	12	1	2
	คริสต์	0	0	4	8
สถานภาพสมรสบิดามารดา	อยู่ด้วยกัน	28	56	46	92*
	หย่าร้าง	15	30	3	6
	บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต	7	14	1	2

● Odd ratio = 9 (95 % CI 2.6, 34.8)

2. การใช้กลไกทางจิต

ผลการวัดโดย DSQ-40 พบว่ากลุ่มเยาวชนฯ มี
ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมของ Immature factor (5.04)
มากกว่ากลุ่มควบคุม (4.56) อย่างมีนัยสำคัญ โดยกลไก
ทางจิตชนิดไม่บรรลุนิติภาวะที่มีคะแนนมากกว่าอย่างมี
นัยสำคัญ ได้แก่ Projection, Passive-Aggression,
Acting out, Autistic fantasy และ Splitting แต่กลไก

Displacement ไม่มีนัยสำคัญ

และกลุ่มเยาวชนฯ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม
ของ Neurotic factor (5.56) มากกว่ากลุ่มควบคุม (5.24)
แต่ไม่มีนัยสำคัญ

กลุ่มเยาวชนฯ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมของ
Mature factor (6.76) น้อยกว่าของกลุ่มควบคุม (7.13)
แต่ไม่มีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การใช้กลไกทางจิตของกลุ่มเยาวชนฯ และกลุ่มควบคุม

Defense mechanisms	กลุ่มเยาวชน (n=50)		กลุ่มควบคุม (n=50)		t	p
	Mean	SD	Mean	SD		
Sutimation	6.54	1.53	6.80	1.48	0.86	0.39
Humor	8.80	2.94	8.90	2.54	0.18	0.86
Anticipation	5.75	1.79	6.51	1.43	2.35	0.02
Suppression	5.96	1.66	6.29	1.59	1.02	0.31
TOTAL MATURE	6.76	1.29	7.13	1.13	1.50	0.14
Undoing	6.03	1.6	5.73	1.34	1.02	0.31
Pseudo-Altruism	5.59	1.56	5.41	1.47	0.59	0.55
Idealization	5.45	1.54	5.26	1.58	0.61	0.55
Reaction Formation	5.17	1.77	4.57	1.56	1.79	0.08
TOTAL NEUROTIC	5.56	0.91	5.24	0.97	1.69	0.09
Projection	5.14	1.42	4.13	1.77	3.15	0.00
Passive-Aggression	4.44	1.49	3.84	1.48	2.02	0.04
Acting-out	5.20	2.01	4.46	1.60	2.03	0.04
Isolation	5.15	1.71	5.17	1.88	0.06	0.95
Devaluation	5.39	1.94	4.12	1.56	3.61	0.00
Autistic fantasy	4.46	1.71	3.77	1.74	1.99	0.04
Denial	4.71	1.50	4.18	1.69	1.66	0.10
Displacement	4.90	1.54	4.78	1.77	0.36	0.72
Dissociation	4.52	1.56	4.62	1.36	0.34	0.73
Splitting	5.39	1.68	3.97	1.68	4.23	0.00
Rationalization	6.27	1.44	6.59	2.06	0.90	0.37
Somatization	4.95	1.35	5.10	1.64	0.50	0.62
TOTAL IMMATURE	5.04	0.68	4.56	0.84	3.16	0.00

ค่าที่สูงหมายถึงมีการใช้กลไกทางจิตนั้นบ่อย

3. การวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

ผลการวัดโดยFSCฉบับภาษาไทย พบว่ากลุ่มเยาวชนมีคะแนนรวมเฉลี่ย (mean = 38.16) ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม(mean=48.86) อย่างมีนัยสำคัญ

ผลด้าน subscale ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านมุมมองรวม (Global scale) ด้านการศึกษา (Academic scale) ด้านภาพลักษณ์ (Body scale) ด้านครอบครัว (Family scale) และด้านสังคม (Social scale) มีคะแนนรวมเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของกลุ่มเยาวชนฯ และกลุ่มควบคุม

FSC	กลุ่มเยาวชน (n=50)		กลุ่มควบคุม (n=50)		t	p
	Mean	SD	Mean	SD		
Global	8.48	1.85	10.82	2.21	5.73	0.00
Academic	7.44	1.67	9.70	1.23	7.70	0.00
Body	3.86	1.77	4.98	2.04	2.93	0.00
Family	10.22	2.69	13.64	2.65	6.41	0.00
Social	8.16	2.33	9.66	2.10	3.38	0.00
Total score	38.16	6.54	48.86	7.80	7.39	0.00

วิจารณ์

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเยาวชนฯ อยู่ในครอบครัวที่บิดาและมารดาอยู่ด้วยกันน้อยกว่ากลุ่มควบคุมมาก ส่วนใหญ่สาเหตุที่ไม่ได้อยู่ด้วยกันคือการหย่าร้าง ครอบครัวแตกแยก ซึ่งจะมีผลกระทบอย่างมากในการพัฒนาการใช้กลไกทางจิตและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเกิดในตอนขวบปีแรก ๆ ของชีวิตของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งผลการศึกษาของ Rosenberg¹⁷ พบว่าปัญหาครอบครัวของเด็ก เช่น การหย่าร้างมีผลต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และผลการศึกษาของ Coopersmith¹⁸ พบว่าตัวแปรที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง คือ สภาพภายในบ้านและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตร ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มเยาวชนฯ มีปัญหาบิดามารดาหย่าร้างสูงกว่ากลุ่มควบคุม 9 เท่า จึงน่าจะเป็นปัจจัยเสี่ยงของการติดยาของเยาวชนกลุ่มนี้

ผลการวัดโดยใช้แบบทดสอบ DSQ-40 ฉบับภาษาไทยพบว่ากลุ่มเยาวชนฯ มีแนวโน้มที่จะใช้กลไกทางจิตที่บรรลุมิภาวะน้อยกว่ากลุ่มควบคุม โดยมีผลคะแนนรวมของMature factor น้อยกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญ ยกเว้นกลไกทางจิต Anticipation ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่ากลุ่มเยาวชนที่เสพยาบ้าขาดการคาดการณ์ หรือการวางแผนล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล สำหรับความไม่สบายใจที่จะเกิดในอนาคต ซึ่งผลการศึกษาควรนำมาใช้ในการช่วยเหลือรักษากลุ่มเยาวชนฯ โดยการส่งเสริมให้มีการคาดการณ์หรือการวางแผนล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล เพื่อลดหรือแก้ไขการเสพยาบ้าต่อไปในอนาคต

กลุ่มเยาวชนฯ มีแนวโน้มที่จะใช้กลไกทางจิตแบบโรคประสาทมากกว่ากลุ่มควบคุม โดยมีคะแนนรวมของ Neurotic factor มากกว่า

กลุ่มเยาวชนฯ ใช้กลไกทางจิตชนิดไม่บรรลุมิภาวะมากกว่ากลุ่มควบคุม โดยมีคะแนนรวมของ

Immature factor มากกว่าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลไกทางจิตชนิดไม่บรรลุนิติภาวะ ที่มีคะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ Projection, Acting out, Passive-Aggression, Devaluation, Autistic fantasy และ Splitting แสดงว่ามีการใช้การโยนความผิดให้ผู้อื่น เพื่อป้องกันตนเองให้พ้นผิด มีการแสดงออกของความขัดแย้งทางอารมณ์หรือความรู้สึกในจิตไร้สำนึกเป็นการกระทำแทนที่จะเป็นคำพูด การกระทำที่ปรากฏออกมาอาจเป็นพฤติกรรมทางเพศหรือทางก้าวร้าว หรือทั้งสองอย่าง มีการแสดงความก้าวร้าวทางอ้อมในรูปการขัดขวางทำอะไรล่าช้า คือรู้ สบตค มีความโน้มเอียงที่จะเพื่อฝันและหมกมุ่นกับตนเอง บ่อยกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มเยาวชนไม่สามารถรวมทำที่ของความรู้สึกและเกลียดที่มีต่อภาพลักษณ์แห่งตนและบุคคลอื่นให้เข้ากันได้

การศึกษาพบว่ากลุ่มเยาวชนมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำและใช้กลไก Projection สูงอย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องกับของ Bills, Vance, McLean¹⁹ พบว่าความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำมีความสัมพันธ์กับการใช้กลไก Projection และ Displacement สูงอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มเยาวชนใช้กลไก Acting out สูงอย่างมีนัยสำคัญ การใช้กลไกนี้เป็นการแสดงออกของความขัดแย้งทางอารมณ์หรือความรู้สึกในจิตไร้สำนึกเป็นการกระทำแทนคำพูด ซึ่งการกระทำอาจเป็นพฤติกรรมทางเพศหรือทางก้าวร้าวหรือทั้งสองอย่างซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับ และกลุ่มเยาวชนใช้กลไก Displacement สูงกว่ากลุ่มควบคุม ดังนั้นควรปรับเปลี่ยนให้กลุ่มเยาวชนลดการใช้กลไกทางจิตชนิดไม่บรรลุนิติภาวะเหล่านี้

ผลการวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง โดยใช้แบบทดสอบ FSC ฉบับภาษาไทย พบว่ากลุ่มเยาวชนมีคะแนนรวมการวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ และผลคะแนนรวม

สอดคล้องกับการวัดโดยใช้แบบทดสอบ FSC ฉบับภาษาไทยของ อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์ และคณะ²⁰ ที่ศึกษาในเด็กนักเรียนที่เสพยาบ้าได้ผลคะแนนรวมการวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่เสพยาบ้าอย่างมีนัยสำคัญ

ผลด้าน subscale 5 รายการ คือ ด้านสังคมและด้านภาพลักษณ์ ของ อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์ และคณะ ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผลด้าน subscale ทุกด้านกลุ่มเยาวชนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากกลุ่มเยาวชนมีปัญหาการเสพยาบ้ารุนแรงกว่ากลุ่มตัวอย่างของ อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์ และคณะ

ด้านมุมมองรวม กลุ่มเยาวชนมีความรู้สึกต่อตนเองในด้านลบ รู้สึกว่าตนเองไม่ดี ทำอะไรไม่เคยประสบความสำเร็จ ไม่ภูมิใจกับอะไรที่เกี่ยวกับตนเอง ไม่มีความสุขในสิ่งที่ตนเองเป็น อยากเป็นคนอื่นเป็นคนดี เป็นคนสำคัญ หรือเป็นคนที่น่าสนใจ

ด้านการศึกษา กลุ่มเยาวชนรู้สึกผิดหวังกับผลการเรียน “โง่เรื่องการเรียน” ไม่ภูมิใจกับงานที่ทำที่โรงเรียน ไม่รู้สึกดีเวลาอยู่โรงเรียน ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ได้เรียนสั้น ซึ่งสอดคล้องกับของ วาสนา พัฒนการ⁵ ที่พบว่าเด็กนักเรียนที่ผลการเรียนไม่ดีมีการมองคุณค่าในตนเองต่ำ

ด้านภาพลักษณ์ กลุ่มเยาวชนรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง ในด้านรูปร่าง ไม่ชอบและรู้สึกไม่ดีกับรูปลักษณ์ของตนเอง

ด้านครอบครัว กลุ่มเยาวชนมีความรู้สึกว่าตนเอง ไม่เป็นที่ยอมรับในฐานะสมาชิกของครอบครัว รู้สึกว่าบิดามารดาไม่รักตนเองหรือไม่ภูมิใจในตนเอง รักพี่น้องคนอื่นมากกว่า ถูกตำหนิหรือเปรียบเทียบในเรื่องความดีหรือความสามารถในด้านต่างๆ กับพี่น้อง ไม่เคยได้รับคำชมเชยหรือรางวัลเมื่อทำความดี รู้สึกเหมือนต้องเผชิญโลกโดยลำพัง ครอบครัวผิดหวังใน

ตนเอง ครอบครัวที่ทำให้ไม่สบายใจและขาดความอบอุ่นจะทำให้ถูกแยกตัวออกและหันไปหาเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับของลาดทองใบ ภู่อภิรมย์²¹ พบว่า ครอบครัวที่รัก สนับสนุนและใช้เหตุผล ลูกจะปฏิเสธการชักจูงไปเสพยาจากเพื่อนซึ่งเป็นภูมิด้านยาเสพติด และจากการศึกษาของ นพพร พานิชสุข²² พบว่า อิทธิพลของครอบครัวมีผลมากที่สุด ในการทำให้เด็กวัยรุ่นมีแนวโน้มการใช้ยาบ้า

ด้านสังคม กลุ่มเยาวชนมีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ความรู้สึกไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น รู้สึกเหงา พยายามหากกลุ่มเพื่อนใหม่ ต้องเสพยาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเข้ากลุ่มได้ รู้สึกดีเวลาอยู่กับเพื่อน เพื่อนรับฟังความคิดเห็นของตนเอง

สรุป

ผลการศึกษาเยาวชนที่ถูกจับคดียาบ้าจำนวน 50 คน เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมจำนวน 50 คน พบว่า กลุ่มเยาวชนใช้กลไกทางจิตชนิดไม่บรรลุนิติภาวะมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญ โดยใช้การโยนความผิดให้ผู้อื่น บ่อยแสดงความขัดแย้งทางอารมณ์หรือความรู้สึกในจิตใต้สำนึกออกมาเป็นการกระทำแทนคำพูด แสดงความก้าวร้าวที่มีต่อบุคคลอื่นทางอ้อม ในรูปของการขัดขวางทำอะไรล่าช้า คืออื่น มีความมั่นใจที่จะเพื่อฝันและหมกมุ่นอยู่กับตนเองบ่อยกว่ากลุ่มควบคุมและมีแนวโน้มที่จะใช้กลไกทางจิตแบบโรคประสาทมากกว่า นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มที่จะใช้กลไกทางจิตแบบที่บรรลุนิติภาวะน้อยกว่า โดยเฉพาะกลไก Anticipation ที่น้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญ แสดงถึง การขาดการคาดการณ์หรือการวางแผนล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล และกลุ่มเยาวชนมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำกว่าทั้งคะแนนรวมและ subscale ทุกด้าน การช่วยเหลือเสริมสร้างให้กลุ่มเยาวชนมีความรู้สึกมีคุณค่าใน

ตนเองเพิ่มขึ้นโดยบิดามารดา ครอบครัว โรงเรียน หรือแม้ระหว่างอยู่ในสถานพินิจ จะมีส่วนสำคัญมากในการป้องกันแก้ไขและรักษาฟื้นฟูปัญหาการเสพยาบ้าของเยาวชน

การศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดบางอย่าง เช่น ประชากรที่ศึกษามีจำนวนน้อย เป็นเยาวชนที่ถูกส่งมาให้จิตแพทย์ตรวจที่ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถเป็นตัวแทนของเยาวชนที่ถูกจับคดียาบ้าทั้งประเทศได้ การใช้แบบทดสอบหลายอย่างทำให้มีข้อคำถามจำนวนมากต้องใช้เวลาและสมาธิมากในการทำแบบทดสอบ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ร.ศ.นพ. ชัชวาลย์ ศิลปกิจ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี และ พญ. อรพรรณ ศิลปกิจ ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบคุณ อาจารย์กิตติ อัครเดชเดชาชัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ ที่ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

1. จิตฤดี วีระเสส. คดียาบ้า เฮโรอีน ผื่น กัญชา และวัตถุออกฤทธิ์ พร้อมข้อสังเกตตามพ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : จีรรัชการพิมพ์ ; 2542.
2. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ปรับปรุง พ.ศ. 2539. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุตรไพศาล ; 2539.
3. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ล้า พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตรไพศาล ; 2539.
4. หน่วยเวชสถิติ (2543-44) รายงานประจำปี 2543. นครปฐม : โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และศิริราช โรงพยาบาลศิริราช ; 2544.

5. วาสนา พัฒนากำจร. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยา
บ้าของนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดราชบุรี. วารสารสมาคม
จิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2541 ; 43(4) : 345-56.
6. สมศักดิ์ นุกุลอุดมพาณิชย์ และคณะ. การสร้างเสริมทักษะชีวิต
เพื่อป้องกันการเสพยาบ้าในนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดสุโขทัย. วารสารสุขภาพจิตแห่ง
ประเทศไทย 2543 ; 8(2) : 71-80.
7. วันเพ็ญ บุญประกอบ. จิตเวชศาสตร์และวัยรุ่น. กรุงเทพ
มหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ ; 2534.
8. วิภา คำนธารงกุล. รายงานการวิจัย เรื่องความรู้และทัศนคติ
ต่อการคิดสารเสพติดและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องของเด็กและ
เยาวชนที่ต้องโทษ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ; 2539.
9. บรรจง สืบสมาน. โรคคิดสารเสพติดและพิษสุราเรื้อรัง. ใน:
เกษม ดันดิผลาชีวะ. บรรณาธิการ. ตำราจิตเวชศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ; 2536. 618-51.
10. จำลอง คิชฌามิช ปัจจัยด้าน Psychodynamic ต่อการเกิดโรค
ทางจิตเวช. ใน: เกษม ดันดิผลาชีวะ. บรรณาธิการ. ตำราจิตเวช
ศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ; 2536. 267-87.
11. พรหมพิมล หล่อตระกูล และคณะ. รายงานการพัฒนา
เครื่องมือประเมินสภาพปัญหา ประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็ก
หรือเยาวชน รายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน
โครงการปรับปรุงระบบยุติธรรมสำหรับเด็กและครอบครัว.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บ.วงศ์กมลโปรดักชั่น
จำกัด ; 2543.
12. ชัยยศ จิตติรังสรรค์. การพัฒนาแบบทดสอบกลไกทางจิต
DSQ-40 ฉบับภาษาไทย. รายงานวิจัยแพทย์ประจำบ้าน สาขา
จิตเวชศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ; 2543.
13. สุวรรณิ พุทธิศรี, ชัชวาลย์ ศิลปกิจ. การพัฒนาแบบ สอบถาม
The five-scale test of self-esteem for children ฉบับภาษาไทย.
วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 2541 ; 43(4) :
358-67.
14. ปราโมทย์ สุคนิชย์ และ มาโนช หล่อตระกูล. DSM IV ฉบับ
ภาษาไทย ใช้รหัส ICD-10. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ครั้งที่ 1.
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ ; 2539.
15. American Psychiatry Association. Diagnostic and Statistical
Manual of Mental disorder, 4th Edition. Washington, DC :
American Psychiatric Association ; 1994.
16. วิโรจน์ สุ่มใหญ่. ยาบ้า มหันตภัยข้ามสหัสวรรษ. กรุงเทพ
มหานคร: พิมพ์ครั้งที่ 1. ห้างหุ้นส่วนจำกัดธีระการพิมพ์ ; 2543.
17. Rosenberg, M. Society and the adolescent self-image. Revised
ed. Connecticut : Wesleyan University Press ; 1989.
18. Coopersmith, Stanley. The antecedents of self-esteem. 2nd ed.
California : Consulting Psychologists Press Inc.; 1981.
19. Hope R. Conte, Robert Plutchik. Ego Defenses : Theory
and Measurement. New York : An Einstein Psychiatric
Publication ; 1995.
20. อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์ และคณะ. ความภูมิใจแห่งตนและ
ภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นที่ไชยาบ้า. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่ง
ประเทศไทย. 2544 ; 46(1) : 3-12.
21. ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. รายงานการวิจัย เรื่องบทบาทของ
ครอบครัวในการป้องกันการติดยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ; 2530.
22. นพพร พานิชสุข. อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการติดยา
กระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตามีนของเด็กวัยรุ่น. [วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ; 2523.